

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Α΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, θεωρείται αποδεκτή.)

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Ο διάλογος καθίσταται αποτελεσματικός, όταν οι διαλεγόμενοι συμφωνούν ότι κατέχουν μέρος της αλήθειας και είναι πρόθυμοι να δεχτούν ο ένας την αλήθεια του άλλου. Ο διάλογος επίσης ελευθερώνεται, όταν στηρίζεται στη σκληρή, αλλά καλοπροαίρετη κριτική μεταξύ των διαλεγομένων και προκαλεί απροσδόκητες απορίες, ενώ παράλληλα υποστηρίζεται από λεκτικές αντιθέσεις που ανοίγουν νέους δρόμους στην επικοινωνία και δρομολογούν τη λύση ενός προβλήματος.

2^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

α. «Παραδέχομαι δηλαδή»: Η συγκεκριμένη έκφραση αποτελεί επεξήγηση της προηγούμενης περιόδου λόγου, στην οποία διατυπώνεται ο ισχυρισμός ότι η αναγκαιότητα του διαλόγου απορρέει από το ότι κανείς δεν κατέχει πλήρως την αλήθεια. Το ρήμα «παραδέχομαι» αποτελεί παράφραση του ρήματος «αναγνωρίζω» της προηγούμενης περιόδου λόγου.

β. «Αυτό το «μέρος»: Η διατύπωση αυτή εστιάζει την προσοχή του αναγνώστη στην έκφραση που προηγήθηκε («ένα μέρος») και αναδεικνύει emphaticά τη σημασία της. Με τη δεικτική αντωνυμία «Αυτό» και την επανάληψη του ουσιαστικού «μέρος» επιχειρείται η γλωσσική συνοχή των νοημάτων των δύο περιόδων λόγου του κειμένου.

3^ο υποερώτημα (μονάδες 15)

α. Στη φράση αυτή ο συγγραφέας χρησιμοποιεί τη μεταφορική λειτουργία της γλώσσας, αναφέρεται στην αξιοπιστία των λεγομένων από τον αντίπαλο, εννοεί ότι στον διάλογο η μια αλήθεια συμπληρώνει την άλλη.

β. Η προσωποποίηση του διαλόγου στη φράση αυτή δίνει ζωντάνια στο κείμενο, βοηθά στο να προσεχθεί περισσότερο το μήνυμα ότι στον διάλογο είναι σκόπιμο να υπάρχει ευρηματικότητα που θα ανανεώνει το ενδιαφέρον για τη συζήτηση.

γ. Η φράση μπορεί να γραφτεί ως εξής: «Και ν' αρχίζουν να φαίνονται πιο καθαρά λύσεις που δεν περίμενες».

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Ο αφηγητής δείχνει να κατανοεί την κρυφή επιθυμία της Παντελιούς να παντρεύει τον Γιώργη με την κόρη της, τη Βασιλική, και συμερίζεται εν μέρει και την επιθυμία του χωριού να δει έναν τέτοιο γάμο να πραγματοποιείται. Από την άλλη μεριά, όμως, επικρίνει έμμεσα την Παντελιού για τα καυστικά σχόλιά της για την Ανθή (τη Λυγερή) που φαίνεται ν' αρέσει στον Γιώργη, γιατί τη θεωρεί παχιά, άκομψη, ατάλαντη στον χορό. Η κρίση του αφηγητή διατυπώνεται έντονα στο απόσπασμα «Κι ενδιεφέρετο η χονδρή ... αρκεί να θέλη μόνον!...».

Πολλοί γονείς πάντως επεμβαίνουν καταρχήν στα συναισθήματα των παιδιών τους και ενδέχεται να τα οδηγήσουν σε εσφαλμένες επιλογές για το μέλλον τους, ακυρώνοντας έτσι και τις προσωπικές επιθυμίες για το σύντροφό τους. Βέβαια, πολλές φορές είναι αλήθεια ότι η πείρα των ωρίμων βλέπει και πράγματα σε μία ερωτική-αγαπητική σχέση, που ο άπειρος νέος αδυνατεί να δει επάνω στην έξαρση του ερωτικού του συναισθήματος, και εξαιτίας των οποίων εκ των υστέρων μετανιώνει για τις επιλογές του.